

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Szerkesztési iroda:

Csik-Szereda

Szultán-ház, (posta mellett)

hová

a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:

Györgyjakab Márton
könyvnyomdája

hová

az előfizetési pénzek és hirdetések küldendők.

Előfizetési ár:

Egész évre 4 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.

Hirdetési díjak:

3 hasábos petit-orett vagy annak helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön minden beiktatásnál 30 kr.

Nyitányi cikkek

soroként 10 kr-ért közöl-
tetnek

Tisztelettel kérjük azon t. előfizetőinket, kik még az első és a második évnegyed előfizetési díjával hátralékban vannak, hogy azokat minél előbb kiadóhivatalunkhoz juttatni sziveskedjenek.

Koldulási rendészet Csikszerezében.

(Dr.) A múlt hó 31-én Csikszerezében megtartott országos vásár alkalmával valóságos előzónlötték városunkat a Csik-és vele szomszédos vármegyék minden zugából összecsesődött koldusok.

Minden egyes lépésnél melyet valaki városunk utcáin megtett, a szájalom érzetével vegyes borzadály fogta el; minden pillanatban találkoznia kellett az utcára kilépő egyének a társadalom egy-egy nyomorultjával, ki siránkozó hangon könyörgött az alamizsna-krajczárért, miközben egész undorkeltőleg tárta fel testének iszonyteltő hiányait, vagy idomtalan bémultságát, hogy a járó-kelők szívét jobban rábirja a könyörtelenségre.

Nem vagyunk finnyás emberek és nem szoktunk kényeskedni, s daczára, hogy valódi szájalmat tudunk érezni azok iránt, kik csak vonszolják éhség és nyomortól aszszott testöket, s kik elég szerencsétlenek az alamizsna száraz kenyerén tengődni, — mégis megborzadunk azon a látványon, melyben a pénteki országos vásáron minduntalan kellett részestülnünk.

Ezért és az e miatt számtalan ember részéről kifejezett panasz következtében nem hagyhatjuk szó nélkül az országos vásáron nagy — a hetivásárok alkalmával pedig hol nagyobb, hol pedig kisebb mértékben, de mindenkor következetesen ismétlődő azon jelenséget, hogy az iszonyteltő nyomorékoktól csak úgy hemzseg a mi kis városunk.

Jól tudja mindenki, hogy az egyéni segélynek (alamizsna) igénybevétele a koldulásban nyeri gyakorlati kifejezését. — Mig ez egészen az egyéni viszonyzat korlátai között mozog (házi szegények), azt megengedettnek kell tekintenünk; a mint azonban nyilvánosan, mint utcai koldulás lép föl, a rendészeti tevékenységet ezen ügyre kiváló éberséggel ki kell terjeszteni, — más szóval a koldulási rendészetnek érvényt kell szerezni.

Más, a miénkhez hasonló kis városokban is, de különösen nagyobb városokban a koldulási rendészet kellő figyelemben részesül, csak épen nálunk nem volt eddig semmi nyoma, hogy ilyféle rendészet is létezik; csak épen nálunk nyújtatik kitűnő alkalom és nyitnak széles tér arra, hogy az adakozók emberbaráti érzelme, a valódi segélyigénylő szerencsétlenek közvetlen kárára, egyfelől teljesen kimerítessék, s másfelől és egyuttal a koldulás ürügye alatt a dologkerülőknak a henye és ezzel kapcsolatosan az erkölestelen életre módjuk legyen.

És ez eléggé rosszul van így. Elég nagy baj, hogy nálunk a törvénynek érvény nem szereztek.

A községek rendezéséről szóló törvény a szegény-ügy kezelését a községek teendői közé sorozza; kimondja ezen törvény, hogy minden község a helyi viszonyoknak megfelelőleg gondoskodni tartozik saját szegényeinek ellátásáról, azon szegényekéről, kik magukat községély nélkül fentartani egyáltalában nem képesek; kimondja továbbá ez a törvény, hogy ha ez ellátás csak a községi lakosok súlyos megterhelésével volna eszközölhető, a község a törvényhatóságnak, s ha ez sem bírná, az államnak segélyét

veheti igénybe, — meg van e törvényben az is mondva, hogy az engedély nélkül kéregetők illetőségük helyére eltoloncolandók.

A mi városunk rendőrsége a vásárok alkalmával és a buesokon valósággal hemzsegő koldusok mindenikének a könyöradományok gyűjtésére engedélyt szokott adni. Városunk rendőrsége megengedi azt, hogy Háromszék-, Udvarhely-, Marostorda- szomszédos és a távolabbi megyéknek borzasztó kínözött szerencsétlenei a vármegyénkben tengődő koldusokkal együtt minden vásáron ellepjék utcáinkat?

Ugy tudjuk, hogy nem engedi és meg sem engedheti.

És ha a koldusok engedély nélkül is megjelennek?

Tessék alkalmazásba venni a törvény rendeleteit. — Tessék illetőségük helyére eltoloncoltatni őket, hiszen mi nem gondoskodhatunk öt-hat vármegyének összes bémairól, szerencsétlen koldusairól; hiszen csupán mi csikszerezéi nem lehetünk arra kényszerítve, hogy egymásután szemléljük végig azokat a különböző félszégéseket, melyeket — mint mondók — egész meztelenségükben és undorító voltukban mutatnak, sőt fitogtatnak előttünk öt-hat vármegyének legszerencsétlenebb történetei.

Gondoskodjék minden vármegye, annak mindenik községe a saját szegényeiről, s ha ezt tenni nem akarják, figyelmeztesse kötelességükre rendőrségünk az által, hogy toloncolja haza e szerencsétleneket. És ha saját szegényeiről nem tudnának gondoskodni, vegyék igénybe az állam segélyét, de ne küldjék a mi nyakunkra őket; ha pedig ide küldik mindezek daczára is, úgy lépjen fel erélyesen a mi rendőrségünk és mentse meg városunk lakosságát az indo-

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

Füredi levél.

Lindewiese, 1889. május 31.

Elmondotta az orvos: „Barátom, az orvosi tudomány Önön csak úgy tud segíteni, ha lábát levágjuk. Ön különben a halál fia.”

Tessék elképzelni helyzetemet, 23 évvel még azt a reményt sem birhatni, hogy majdan ép-kéz lábbal jelenhessek meg az örök-biró előtt, ugn számítva a bárendezések méltóságos állásától való megfosztást, meg a bódító keringők élvezetétől. — Már láttam magamat, mint sántikálók kerekátok előtt, sőt azon is gondolkodtam, ha a második lábam is levágják, akkor mire fogok állani?

Hanem hol nagy a veszély, ott közel a segítség. Volt egy szelid lelkű barátom, ki már a világon minden gyógyhelyet ismer, s ki kis újjában birja az orvosi tudomány minden előnyét és — bocsánat — hibáját is, ki azt mondotta: „menj el Lindewiesébe.”

S mentem.

Sivitott már 101-szer a gőzköcsi sípja, — átrepültünk hegyen-rónán, ismét hegyen, sőt a poroszok hazájába is betévedtünk Ziegenhalsnál; — mintán végre egy szolid „Localbahn” vonatján

ülve, megláttuk felirva „Nieder-Lindewiese”, mit nagyobb biztosság kedvéért még a „Condocteur” ur is bekiáltott coupénkba, a mi a II-od osztály iránti feltűnő udvariasság eredménye, mivel az már gyanus, ha valaki II-od osztályon utazik, s szerencséje, ha N.-L.-be v. Gräfenbergbe megy, mert különben rendőri fedezetet küldenek esetleg utánna. Egy komfortábi berepít 6 hatosért roppant fázás közepette a Restauratio elébe, hol összes podgyászodat lerakja és te ott vagy az ígérlet földjén.

Mily fogadtatás. Mily idő — komoly német arczok, csak a portás vadász örül a baksis fejében neked s kész utasítani arra, a mit magadtól is általalsz. Elmondja, hogy emi a Restauratioba lehet, hogy sokféle lakás van itt, de legjobb, ha Schroth papa házaiba méssz, mert azokban a derekaly puha stb. Sőt el is vezet Gründungs-Hausba, hol kiválasztod 2:50—4:50 frt között a kedvedre valóés kényelmedhez illő lakást és azután elméssz ebédelni a R.-ba, el lévén készülve a sápadt és szomjazó alakokra.

Azonban midőn bementem az étterembe, láttam 2—3 sápadt arczot is, de a többi mind piros, egészséges kinézésű ember volt. Később tudtam meg, hogy pausások ezek a boldog halandók, kiknek enni és oh! inni is szabad.

Megkezdtem én is a kurát, 3 napot az első héten szomjaztam, később 4-et is, — hanem az az élvezet, a melyel ivónapokon Schroth papa. kitűnő borait ittam, az bőven kárpótolt. S még jobban

kárpótolt a siker, a midőn 6 hét múlva sem operatióra, sem mankóra többé szükségem nem volt, hanem az „amerikai Böskevel” tánczollhattam a keringőt.

Sokan abban a véleményben vannak, hogy nehéz ezen kura. Én azt mondom tapasztalatom után, hogy nincs kura, mely ily megnyugtató volna. Midőn az ember naponként látja a sikerrel gyógyultakat örömmel tele és piros arczokkal el-távozni; midőn hallja, hogy egyik így javult, a másik annyira épült súlyosbodott s midőn a 3 első héten átment, magán is látja, hogy többé nem so-ványodik, sőt az 5—6-ik héten néhány kilót víz-szanyer elvesztett testsúlyából okvetetlen bizalom kell férjen a beteg kebelébe a gyógy mód iránt, mely minden téren, a tüdőbaj és rákot kivéve, minden betegség ellen, nemcsak heveny, hanem idült szakában is oly sikereket mutat fel.

Itt volt velem egyidejűleg egy lengyel föld-birtokos, a ki nagyfokú idegbántalmában szenvedett, úgy hogy jobokeze meg volt benuva ennek következtében, s egyenes járásra képtelen volt, hanem mindig úgy ment a szobákban, mintha becsinye lett volna; szemkívül szeméivel mindig két-tözve látta a tárgyakat, 4 heti kura után teljesen kiépülve távozott innen el. Megelőzőleg összejárta a leghíresebb lengyel professzorokat — de baján segíteni nem láttak.

Hasonló eseteket számosat látnék elbeazdálni, melyek itten részben köznapi dolgok.

kolatlan és boszantó zaklatások- és hábor-gatásoktól.

Ez hivatása, ez kötelessége minden helyen a rendőrségnek.

Ezért a koldulási rendészetet éber figyel-mébe ajánljuk új rendőr-kapitányunknak!

LAPSZEMLE.

Országgyűlés.

Május 26. A képviselőház egy utóbbi határo-zata folytán a míg a költségvetési vita bevégeződik: vasárnap is tartatik ülés, mivel a delegációk kö-zeledő ülészaka miatt postamunkát kell végezni a háznak. Folytatott a költségvetés tárgyalása a kultuszminiszteri tárcza tételénél. Polónyi Géza a néptanítók fizetés-minimumának és a néptanítói nyug-dij-törvénynek tárgyában beadott határozati javasla-tát lelkes beszédben védte. Ezután Nagy István, Ilyés Bálint és Csátár Zsigmond szóltak a Polónyi hat. javaslata mellett, de a kultuszminiszter és Szath-mári György felszólalásai után a ház elvetette a Polónyi javaslatát. Majd ismét Polónyi emelt szót a zene-akadémia tételénél s azt germánizáló telep-nek tüntette fel, mivel ott — állítása szerint — három tanár németül tanít; Polónyi ez állítását a kultuszminiszter is elismerte, de — ugymond — ezen három tanerő mással alig pótolható. Ezzel az ülés véget ért.

Május 27-én a képviselőház letárgyalta a kul-tusbudgetet s megkezdte a honvédelmi költségvetés tárgyalását. A kultusz vita a zene-akadémiánál és a tudományos-akadémiánál vert nagyobb hullá-mokat: Fenyvessy Ferencz egész hévvel védte a zene-akadémiát, melyre Polónyi válaszolt gyakori helyeslések között. A td. akadémiát Andrassy Manó gróf és Thaly Kálmán védték, ellene szóltak Her-mann Ottó, Hoitsy Pál és Fenyvessy Ferencz. De-rültséget keltő hasonlatokkal éltek utóbbiak, kü-lönösen Hermann Ottó, ki pompes funebres-hez ha-sonlította az akadémiát. A nyugdíjknál Komlóssy Ferencz szólalt fel s igen melegen ajánlotta a mi-niszter figyelmébe a polg. isk. tanárok nyugdíj-ügyét; a miniszter Komlóssynak adott válaszában a nyugdíjtörvény revisióját ígérte meg. A kultusz-vitát a Csáky miniszter általános éltetésével végez-ték be. Következett a honvédelmi miniszterium költségvetésének tárgyalása, melybe az ellenzék nem akart belemenni, mivel alkotmány ellenesnek tartotta olyan költségeloirányzat elfogadását, mely egy még törvénynyé nem vált javaslaton alapszik. A többség azonban elhatározta, hogy megkezdí a tárgyalást. S Dániel Ernő előadó, Münnich Aurél, Nagy István és Tóth Ernő felszólalása után a vita véget is ért s be is lehetett volna rekeszteni, de a ház nem volt határozatképes, mivel az ülés végén már csak 75 képviselő volt jelen. Az ülés végén Fejérváry honv. miniszter törvényjavaslatot ter-jesztett a ház elé, „Az országgyűlés a véderő kö-telékében álló tagjainak katonai szolgálatra behi-vása szabályozásáról“.

Nagyon téves azon Magyarországon elterjedt hit, hogy a lindewiesei gyögmód csupán a syphi-listicus bajok ellen volna jó. A lindewiesei bete-geknek csupán 1/4-ed része van ilyenü bajokkal itt, míg 3/4-ed résznek másnemü baja van

A mult 1888. év 614 betege közül csupán 145 volt syphilissel itten, míg a többiek a legkü-lönbözőbb bajokban szenvedtek, főleg gyomor-, bőr-idegbetegék és görvélyesek keresik fel Nieder-Lindewieset.

A gyógyvendégek 20%-át nők képezik, mi-által a társadalmi élet sokkal élénkebbé válik. A hetenként vasárnap rendezett táncmulatságok, hol az egész közönség együtt mulat, összehozzák a betegeket, a baj, bánat feledve lesz és a szom-széd Freiwaldau s Gräfenbergi gyógyvendégek ál-tal megkétszereződött vendégek oly jókedvvel mu-latnak (a bor által is lelkesítve) — hogy a be-jövő idegen efeledi, miszerint egy „Curanstalt“-ban van.

Csak a magyarok sohajtanak egy kis czi-gányzene után, mely lelkesitené őket, hanem kár-baveszett sohajok, melyek nem telnek be, s azzal vigasztaljuk magunkat: „majd hallgatjuk otthon — a pausában“.

„Pausa,“ mily bübajosan hangzik e szó — s különösen most, a midőn csak néhány nap választ el tőle. A mi a muzulmán-zarándoknak Mekka, az nekünk a pausa. Mert a kurák sivatagián van-

Május 28-án a képviselőház a honvédelmi mi-niszter budgetjét tárgyalta le és szavazta meg. A szónokok közül leginkább Thaly Kálmán tűnt ki, a ki 48 óra lefolyása alatt hét beszédet mondott. Azután még Bolgár Ferencz és Tóth Ernő szólat-tak fel a csapatok tételénél; beszédeikre Fejérváry miniszter válaszolt, mire a ház a tételt elfogadta. Az országos honvédség-egylet tételét Dániel Ernő előadó, Harkányi Friges, Beöthy Ákos 40.000 frttal felemelni kérték. Thaly pártolta az indítványt miközben Tisza is megszólalt. Rövid felszólalása is közbeszólásokra adott alkalmat Kaas Ivor br. és Károlyi Gábor gr. részéről melyek zajos derültsé-get keltettek. Ezután a ház a tételt 40.000 frt felemeléssel megszavazta. Tíz percnyi szünet után az igazságügyminiszteri tárcza költségvetése került tárgyalás alá, melyet Busbach Péter előadó ajánlt elfogadásra. Az előadó után Boda Vilmos, Várady Károly, Veszter Imre rövid beszédekben taglalták s mindegyikük a legjobb reménnyel néz az igazság-ügyminiszter működése elé, s megvannak győződve hogy a leghelyesebb uton fog haladni, kitűzött nagy feladata felé. Ülés végén Weckerle pénzügy-miniszter betérjeszti jelentését a pénzügyi közigaz-gatási bíróság végleges szervezéséről.

Május 29-én nemcsak a képviselőháznak, de az egész országnak nagy jelentőségű napja volt. Szilágyi Dezső mondta el rég ohajtott program-beszédét, melyet a képviselőházban általában nagy érdeklődéssel hallgattak, sőt helyeslésekkel el is fogadták a polgári és bünvádi eljárás reformjáról és a bírói szervezet kiépítéséről hangoztatott elveket. Szilágyi beszéde korántsem volt azon a mar-gas színvonalon, melyen ellenzéki korában tartott beszédei állottak. A programnak kimagasló része a szóbeliség és bünvádi eljárás apothosisa volt; s elmondhatjuk, hogy a magyar parlamentben még senki sem beszélt oly behatóan és meggyőzően a szóbeliség és közvetlenség előnyeiről, mint éppen Szilágyi Dezső. S megdönthetetlen érvekkel mutatta ki, hogy szavai nem csupán divatos jelszavak, me-lyeket népszerűség hajhászásból szoktak emlegetni, hanem komoly alappal bíró elvek, melyeknek meg-valósításához minden tőle kitelhető erővel hozzá fog látni. Továbbá kijelentette azt is, hogy nem fog csak az igéretnél maradni, hanem a cselekvés terére fog lépni s első teendője lesz a bírósági-szervezet olyatén átalakítása, melynek kapcsán a polgári eljárás fokozatos behozatala lehetővé fog tétetni. Majd a járásbíróóságok tárgyalásaiban ér-vényre fogja juttatni a szóbeliség és közvetlenség elveit; a járásbíróóságok ítéletei ellen csak egy foku fellebbezés lesz a kir. törvényszékhez, a hol ismét szóbelileg fog meghozatni az ítélet. Szilágyi beszéde olyan nagy hatást keltett, a minőt tán még egyet-len miniszteré sem, s különösen az ellenzék lelke-sedett a miniszterért. Azon kijelentése, hogy „az ellenzéken tett ígéréstét beválthatja, még pedig teljes egyetértésben a kabinettel és a többséggel“ az ellenzék sorai között lelkes óvációkra talált. Mikor a „ro-

nak „Trinktágok“ által képezett oázok. — Azonban az, a hová törekszik az ember, a miben minden vágyai összpontosulnak az a Pausa — a midőn első nap a „Reis-Buillont“ megeheti, — s másodnap az isteni „Wohlgesmack“-kal dözsolhat s a harmadik napi becsinált után mindent szabad — de csak mérsékletesen — enni.

Minő étvágy — sokan nem tudják izgatott-ságukban miként fogják a kést meg a villát.

Ha van valami hibája a kurának csakis az, hogy igen sokat eszik utánna az ember. A sovány emberek többnyire kihiznak utánna. Sápadt, gyenge emberekből léleltes embereket varázsol — s 6 hét — 3 hó mily rövid szaka az emberi életnek — s utánna meglehet győződve az illető, hogy életét sok évvel toldotta meg, mert mindazon be-tegségi anyag, a melyet örökölt, orvosság, ét-kezés vagy bármi uton testébe jutott, az ki van tisztítva belőle — és már néhány nap alatt visz-szanyeriazta a régi erőt, s elevenséget, a melylyel azelőtt bírt, s ha nem bírt, nyer ezen kura által. Ha küzdöttünk, s követtük a papa tanácsait, úgy küzdelmünk után meg is van a díj, de a melyet ki is kellett érdemelni — mert „harcz nélkül nincs győ-zelem; nélkülözés nélkül nincs élvezet és megtisz-tulás nélkül nincs gyógyulás.“

gram beszédnek vége volt Károlyi Gábor és Zichy Jenő grófok üdvözölték először Szilágyit. Ezután 10 percnyi szünet volt, mely alatt a két ellenzék részéről Györi Elek és Hodossy Imre ünnepeyesen megígérték Szilágyinak, hogy jelzett törekvéseiben támogatni fogják. Ezután következett a részletes vita melyben Fenyvessy Ferencz, Irányi Dániel és Boda Vilmos szóaltak fel, mely után a részletes vita is véget ért. Szilágyi a részletes vita alatt a képviselőválasztások elbírálásáról, a katonai büntető eljárásról, a bírák fizetésfelemeléséről és a büntetőügyről nyilatkozott. Az ülés Szilágyi általános éltetésével végződött.

Május 31-én a képviselőház rövid ülést tar-tott, melyen több betérjesztést intézett el. Ezután az 1887. évi záró számadásokat tárgyalták, s több felszólalás után a többség megadta a kormánynak a fölmentést. Következett volna a nemzetközi fil-loxera-egyezség becikkelyezéséről szóló javaslat tár-gyalása, de mivel a szakminiszter és a szakállam-titkár nem volt jelen, a törvényjavaslat tárgyalá-sát elkellett halasztani.

Junius 1. A képviselő háznak a mai napon ismét rövid ülése volt, melyen az elnöki betérjesz-tések után több apróbb ügyek intézettek el. Ez-után a nemzetközi filloxera-egyezség becikkelyezé-séről szóló javaslatot a ház Hegedüs Sándor elő-adó, Hermann Ottó és Baros Gábor miniszter hoz-zászólása után változatlanul elfogadta. A magyar földhitelintézet által engedélyezendő szabályozási és talajjavítási kölcsönről szóló törvényjavaslatra Tisza István, Deseffy Aurél gróf, Széll Ákos, Weckerle Sándor pénzügyminiszter, Horváth Gyula és Horánszky Nándor tettek megjegyzéseket, mire a ház a javaslatot lényegtelen módosításokkal el-fogadta.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Uj rendőrkapitány.** Csikvármegye főispánja Csikszereda város rendőrkapitányává T. Nagy Im-rét a „Székely-Nemzet“ csikszeredai társszerkesz-tőjét nevezte ki. Az új rendőrkapitány folyó hó 2-án tette le a hivatalos esküt s azonnal el is foglalta állását. Gratulálunk T. Nagy Imre urnak kiben tapintatos, erélyes és szorgalmas rendőrka-pitányt reménylünk nyerni.

— **A csikmegyei polgári leányiskola** folyó 1889. évi junius hó 11-én a zsögödi fürdőn máj-álist rendez. Kezdeté délután 2 órakor.

— **Tüzeset.** Csikszentimrén mult hó 29-én este 9—10 óra között tűz ütött ki és két gazdá-nak épületeit elhanyagostotta. Meg kell említenünk, hogy a szentimreiek nagyrésze igen roszszul viselte magát a szerencsétlenség alkalmával, mert az ol-tás körüli teendőktől sokan távol tartották magu-kat. Épen így viselték magukat az előjáróság tagjai is, kik — egy-két tag kivételével — meg sem jelentek a veszély színhelyén. Csak a szom-szédos Szentkirály községből megjelentek buzgó működésének lehet köszönni, hogy a tűz localisal-tattott és ma 50 esetleg 100 gazda nem kesereg a romok felett.

— **A trónörökösné férje sirjánál.** Stefánia özvegy trónörökösné május 30-án reggel 9 órakor Sylva Tarouca grófnő kíséretében megjelent az ural-kodó családnak a bécsi capucinus templomban levő kriptájában. Az özvegy trónörökösné Meyer Lőrinc gvardián kísérte Rudolf trónörökös sirjához, hol a trónörökösné mögött Sylva Tarouca grófnő térdelt. Imádság után a trónörökösné letett a koporsóra két virág bokrétát, melyet maga kötött s köny-nyes szemmel hagyta el a sirboltot. Először járt ott azóta, hogy végleges nyugvó helyére tették a trónörökös koporsóját.

— **A bukaresti magyar nők** a napokban szép adományyal lepték meg az erdélyrészi kultúregye-sületet. 192 és fél frankot gyűjtöttek össze az E. M. K. E. lobogó-alapjára, mely tudvalevőleg ren-delkezési alap is egyszerismind; az összeget Bar-talus Jánosné, a bukaresti magyar református lel-kész neje, küldötte be Kolozsvárra. A bukaresti magyar nők bebizonyították ezzel is, hogy huznak még haza s nem feledkeznek meg igazi hazájukról.

— **Utazás a föld körül — vasparipán.** Kob-lenzből írják, hogy oda szombaton este két fiatal ausztráliai érkezett, kik Melbourne-tól egész odáig a mennyire lehetett, vasparipán utaztak. Melbourn-ból Sydneybe az 1000 mérföldet vasparipával tet-ték meg, itt hajóra ültek és Jávába mentek, innen Signaporéba és Birmába részint hajon, részint vas-paripán. Birmából Delhi, Indián át, Syrába, Athén Sicilia, Nápoly, Róma, Flórenz, Milánó, Lucern

Strassburgon át jutottak el Koblenzbe. Az érdekes utasok most már hat hónapja, hogy uton vannak, s ez alatt az idő alatt 5400 angol mérföldet jártak be. Koblenzből a két jó lábu fiatal ember Kölnön át Londonba megy s aztán Párison és Berlinen át visszafelé indulnak. Mindketten igen jól érzik magukat és úgy beszélnek a világszerte utokról, mint valami vasárnapi kirándulásról s eszükbe se jut bámultatni magukat.

— **A nyomorék szerelme.** A bécsi ügyészség az osztrák fővárosnak két érdekes alakját állította a napokban az esküdtek elé. Egy agyafurt asszony ült a vádlottak padján szép fiatal leányával együtt s velök szemben panaszként egy pupos sánta és félkegyelmű fiatalember, a kitől a szerelem édes hizelgéseivel csalták ki vagyona nagyrészét. A szegény nyomorék, Siegfried Teofil, három évvel ezelőtt került Bécsbe s hirdette az újságban, hogy kedvtelésből, fizetés nélkül is beáll gyakoronoknak egy nagyobb kertészethez. A hirdetés hozzávezette Bailer Anna asszonyt, egy képkereskedő feleségét, a kinek Ottakringben háza és kertje van. Csakhamar megegyeztek és Siegfried a Bailerék házába költözött, a hol eleint negyven, majd hetven forintot fizetett egy havi ellátásáért. A mikor Bailer né megtudta, hogy a szegény nyomorék voltaképen jómódú ember s van körülbelül százezer forintja, azzal kezdte őt hitegetni, hogy leánya, a kiért titokban epedett, hozzámegy feleségül. Az együgyű Siegfried egészen belebolondult a szép leányba, mert az is áltatta őt szerelmével s rokona-ira bizott vagyonából kikért lassankint vagy harmincezer forintot, mely az utolsó krajczárig a Bailer né zsebébe vándorolt. A jó asszony közjegyző előtt szerződést kötött vele s arra kötelezte magát, hogy bizonyos összegért eltartja élete fogytáig. Birtokot is vásároltak közösen s noha Siegfried fizette ki az árát, az asszony úgy felezte meg, hogy a saját része hatezer forintot ért, a társáét pedig csak kétszázhuszonöt forintra becsülték később a szakértők. S a mikor kezei közt volt a szerződés, a mely körülbelül tizennégyezer forintot juttatott neki, valósággal koplaltatta a szegény Siegfriedet. Szolgát fogadott melléje s kettőjüknek harmincznyolcz krajczárt adott naponként élelme-re.

— Mindezeket maga a panaszos beszélte el dadogva, akadozva az esküdtszék előtt, de mivel a tanuk nem vallottak teljes határozottsággal, Bailer Annát és leányát, Bailer Ida kisasszonyt fülmentették a család vádjá alól.

— **Nyilvános számadás.** A folyó év és hó 21-én Csikszépvizen a működvelő ifjuság által a léstitendő kised-óvoda javára rendezett előadás jövedelméről, mint egyleti pénztárnok nyilvános számadásomat következőkben teszem meg azon kijelentésem mellett, hogy a tiszta pénztári maradványt gyümölcsöztetés végett a csikszeredai takarékpénztárba helyeztem. Tiszta jövedelem 9 frt 62 kr, ehhez járulnak a felülfizetések, és pedig: Jakobi Gergelyné 2 frt. özv. Száva Istvánné 2 frt, Zakariás Zakiné 1 frt, Zakariás Izsák 1 frt, Zakariás Péter 60 kr, Csizsér Pető 60 kr, Kain Adolf 60 kr, Theil F. 60 kr, Mihály F. 60 kr, Dájbukát Dávid 20 kr, Fejér Antal 20 kr. Scheffer J. 50 kr, így összesen 19 frt 32 kr. Fogadják a n. érd. pártoló közönség és a lelkes adakozók szives adományaikért hálás köszönetünket. Potoczky Lajos egyli. pénztárnok.

— **RÖVID HIREK.** Vörös katonai verekedés volt Pozsonyban. A közös hadseregbeli és honvéd katonák összetűztek, s mind a két fél fegyverre kapott. Egy honvéd-örvezető szétzúzott fűvel halva maradt a verekedés színhelyén. Azonkívül számos katona és egy rendőr is súlyosan megsebesült. — **Bismarck** herceg birodalmi kancellár, nejevel Schönhausenbe utazott. — **A cár** a montenegrói fejedelmet a lövészedredzredesévé nevezte ki, s a tiszteletére rendezett ézredes lakomán ugy köszöntötte föl, mint „Oroszország egyetlen igaz és hű barátját“ E felköszöntővel élénken foglalkozik az összes európai sajtó. — **Aranylakodalmat** ültek D'Ellevaux Frigyes lovag fővárosi háztulajdonos és neje, született Feldinger Matild asszony. — **Összeesküvés a cár ellen.** A rendőrség nyomára jutott több titkos társaságnak melyek közül az egyik merényletet tervezett a cár és a cári család több tagja ellen. — **A pápa** egészségi állapota teljesen kielégítő. Közlebről misét mondott és megáldoztatta a hívőket, kik közt sok idegen volt. — **Milica** montenegrói hercegné asszonyt, Nikita fejedelem második leánygyermekét a napokban eljegyezte Nikolajevics Péter orosz nagy herceg. — **Ő felsége a persa sah** tudvalevőleg körutat tesz most Európában s mi hozzánk is készül.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL*).

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becses lapja 22-ik számában a k.-jakabfalvi „ásványvíz-forrás“ czimén egy vezércikket olvasok, — e cikkre következök a megjegyzéseim

Czikkiró ur nekirent Csikvármegye tkts. állandó-választmányának, neki a tkts. megyei törvényhatóságnak és mindkettőt irtóztatós tévelygőnek nevezi.

Sajnos, hogy czikkiró ur van a legnagyobb tévedésben s mindenkit az előtt, hogy a tények valódi állásáról meggyőződést szerzett volna, tévedéssel gyanusít, mert a valódi tény a következőleg áll

K.-Jakabfalva községének volt egy borvíz-forrása az ugynevezett „borvíz patakában“, — ezen borvíz-forrás vegyelemzetet az 1887-ik év folyamán; a létezett és vegyelemzett „borvíz-forrást“ a saját helyiségéből a községi bíró önhatalmulag kizozdította, ásátás és köhanyatás következtében a forrásnak és borviznek egészen más helyet és más vizet teremtett. Tehát nem azon borvíz-forrástól, mely vegyelemmezve volt tagadtatott meg a közforgalombahozatal, hanem attól, a melyet a bíró önkényüleg ásátás és köhanyás következtében teremtett. A tkts. állandó választmány és a törvényhatóság ez irányban hozott határozata tehát, ha eltekintünk a fennálló perekől, még akkor is a teljes igazságon alapszik. Nagyon furesán venné ki magát, hogy a vegyelemzett forrástól eltérőleg egy ujonnan nyitott és senki által nem vegyelemzett borvíz-forrásnak adjon életet, úgy a tkts. állandó választmány, valamint a tkts. törvényhatóság akkor, a midőn annak alkateszei senki által nem ismertettek. Ily felfogás és ily követelés csakis a K.-Jakabfalva községi bíró fejében fogamzhatik meg és csakis az ő fejével követeltethetik.

Ennyit az igazság és a biztos tájékozhatóság érdekében szükségesnek láttam fennemlített cikkére megjegyezni, s ez úgy hiszem elegendő arra, hogy a biztos alap mindenki által tudassék.**)

Solnay Sándor,
k.-jakabfalvi birtokos.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

A „Csiki Lapok“ 22-ik számának „Különlék“ rovatában „Izgatás“ czimén a csikszentimrei közhelyek arányosítása iránti ügyben f. évi május hó 23-án tartott tárgyalásra vonatkozólag kiadott közlemény a tárgyalás menetét nem a valóságnak megfelelőleg hozván nyilvánosságra, az igazság és a csikszentimrei birtokosok érdekében kötelességemnek tartom, következőkben igazítani helyre:

A tárgyalás tárgyát képező előmunkálatok teljesítése folyamán a jelenvolt birtokosok magukat illedelmesen és csendesesen viselték mindaddig, míg a mérnökválasztásra került a sor; akkor azonban a birtokosok nagyrésze — valószínűleg félrevezetés folytán — azt jelentette ki, hogy: „arányosítani nem akar, mérnököt nem választ, majd meglátja — ki választja meg“ s ezen kijelentés után a község házából eltávoztak. A bennmaradt néhány birtokossal pedig a működő mérnök megválasztása megtartható nem levén — ez okon kellett elnapolni a tárgyalást. De az eljáró tvszéki bírót — alóítottat még szóval sem fenyegették, annál kevésbbé kövekkel felfegyverkezve, — sőt a tárgyalás folyamán senki ellen sem történt észrevehető fenyegetés.

Nem való tehát, hogy a tárgyalás a bántalmazással fenyegetés miatt hagyatott volna abba, hanem egyedül a fennebb jelzett körülmény szolgált okul arra.

A tényállástól ennyire és ily módon eltérő közlemény — nemcsak hogy más községek lakói között is az ilynemű tárgyalások megakadályozására hátrányos befolyást gyakorolhat, — de egyszerűs mind a csikszentimrei birtokosok károsítását is nem csekély mértékben előidézhethi — amennyiben a valódi tényállást közvetlenül nem ismerő működő mérnököt részben a vállalkozástól elriasztja, részben pedig nagyobb munkadíj-követelésre indíthatja, — tekintettel a közleményben leirt fenyegetésekre.

*) E rovat alatti közleményekért csak a sajtóhatóság-gal szemben vállal felelősséget a Szerk.

**) Solnay Sándor birtokos ur fenti „megjegyzés és érte“ legkezelebb visszatérünk, hogy be legyen igazolva: vajjon ki van tévedésben? Szerk.

A fentiek alapján tisztelettel kérem t. szerkesztő urat, sziveskedjék ezen helyreigazításnak becses lapjában — az igazság és a közérdek szempontjából — helyet adni.*)

László Domokos,
kir. törvszéki eljáró bíró

KÖZGAZDASÁG.

— **A május 30-iki országos vásárunk** élénk kereslettel emelkedő árak mellett folyt le. Különösen a szarvasmarha és lópiacznak volt nagy kereslete s daczára annak, hogy az eladásra hajtott állatok száma messze hátra maradt a korábbi létszám megett, mégis több volt az eladás, mint korábban, minek folyamánya aztán az áremelkedés volt. Ezt kiválólag a lóáraknál lehetett tapasztalni, s a mi eddig szokatlan volt magyarországi lókupeceink is ellátogattak hozzánk, 140—180 forintot adván egy pár kifejlett igazlóért világos jelűl lóállományunk határozott javulásának. Ily emelkedés érezhető a marhaáraknál is s különösen a kifejlett és kitartott ökröknél, a melyeknek párja 180—240 frt között ingadozott. A gabonai piacnál bármily silányok is egész megveszerte vétéseink áremelkedés még sem vehető észre, ellenben állandó magas árak mellett lett értékesítve a friss sajt 2 frtől 2 frt 20 krig.

A triestzi általános biztosító társaság (Assicurazione Generali) részvényesei f. é. április hó 30-án tartották meg Triestben 57-ik évi közgyűlést, melyen betérjesztettek a társaságnak 1888. évi mérleget. A jelentésből értesülünk, hogy a lefolyt év a biztosítási iparra nézve általában kedvezőtlen vala s ez a közzétett mérlegben is kifejezést talál, a mennyiben a jégbiztosítási ág 251.786 frt 54 krnyi és a szállítványbiztosítási ág 15.186 frt 44 krnyi veszteséggel záródnak. Ellenben a tüzbiztosítási ág 241.344 frt 87 krnyi, az életbiztosítási ág pedig a biztosított feleket megillető 87,078 frt 29 krnyi nyeresményrészt levonásával 139,322 frt 77 krnyi eredményezett, valamint az A. és B. mérlegek tőkebefektetése is 564,142 frt 86 krnyi tiszta jövedelmet szolgáltak. Az árfolyam ingadozás fedezetére szolgáló tartalék 440,804 frt 31 krral gyarapodott és 1888. december 21-én 936,597 frt 86 krnyi összeget ért el, de ha a számítás a mai ártolyamok szerint történik az 1,300,000 frtra emelkednek. Az életbiztosítási díjtartalék 1.852,436 frt 6 krral gyarapodott és lett 1888. december 31-én 24.588,068 frt 59 krt. Az 1888-ik évben 16.122,711 frt 63 kr erejéig kötettek új biztosítások, melyekkel az 1888. december 31-én érvénybe volt biztosítások tőkeösszege 110.813,920 frt 83 krra emelkedett. Az 1888-ban kifizetett károk összege 9.877,592 frt 55 kr, melyhez hozzá adva az előbbi években teljesített kárterítéseket, 217.257,494 frt 75 krnyi tekintélyes összeget nyerünk, melyet a társaság alapításától 1888. december 31-ig fizetett ki károkért. Hazánkban az intézet 127,967 káresetben 40. 403,485 frt 98 krnyi kárpótlást nyújtott. — Miután az intézet összbiztosítási alapjai 2.248,672 frt 57 krral gyarapítottak és ezzel azok 38.369,849 frt 10 krra emelkedtek tiszta jövedelemként 680,019 frt 93 kr mutatott ki, miből egy részvényre 102 frt aranyban vagyis 255 frank jut osztaléknak. Az eddigi igazgatóság s e szerint a magyar igazgatótanács tagjai: Hegedüs Sándor és Jókai Mór is három évre ismét egyhangulag megválasztattak.

*) László Domokos kir. törvszéki eljáró bíró ur „Helyreigazítás“ának szivesen adunk helyet, de megjegyezni kívánjuk, hogy a kérdéses ügyről szóló tudósítás csak annyiban téves, amennyiben az állítottott abban, hogy „a kiszáított tvszéki bíró a népek veszélyes fenyegetései folytán látta jónak a tárgyalást abban hagyni.“ — Szivesen elismerjük, hogy a tárgyalás abbanhagyása a László bíró ur által fennebb előadott okokból történt, de egyebekben közleményünket fenn kell tartanunk, mivel meggyőződünk, hogy az ingerültség nem ugyan László törvszéki bíró ur, de a községi bíró ellen valóban nagy volt, mert őt tartják az arányosítási eljárás okozójának. — A veszélyes fenyegetésekre nézve sem tévedett tudósítónk egyebben, mint csakis abban, hogy ezeket az eljáró bíró ur és nem — mint valóságban történt — a községi bíró személye ellen intézetteknek jelezte. Szerk.

Felelős szerkesztő: **Dr. BOCSKOR BÉLA.**

Főmunkatárs: **VITOS MÓZES.**

Kiadó: **GYÖRGYJAKAB MÁRTON.**

Sz. 163—1889.

Árlejtési hirdetmény.

A csiksomlyói r. k. finővelde életmezése — az erd. r. k. Igazgatótanácsnak f. évi 761. számú rendelete következtében — az 1889. szept. 1-étől 1892. évi aug. 31-ig terjedő három évre a f. 1889. évi július hó 1-én a növeldei igazgató szállásán délelőtti 9 órakor kezdődőleg megtartandó árlejtési versenytárgyaláson bérbe adatik.

Bérleni szándékozók a versenytárgyalás előtt tartoznak a kikiáltási ár (minden finőveldei alapítványos és fizetéses növendék után évente 94 frt 50 kr.) 10% készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni. Zártajánlatok is, melyekhez az óvadék mellékelve van, a tárgyaló bizottság által elfogadhatók.

Az árlejtési feltételek az igazgatói iródban a hivatalos órák alatt betekinthetők Kelt Csik-Somlyón, 1889. május 30.

Imets F. Jákó, finővelde-igazgató.

Sz. 1482—1889.

k. II.

Hirdetés árlejtésre.

A nagyméltóságú m. kir. igazságügyministerium a gyergyószentmiklósi kir. járásbíró-sági fogház felépítését 9510 forint 90 kr o. é. összeg erejéig engedélyezvén, ezen munkálat fogamatosításának biztosítása czéljából 1889. évi június hó 15-ik napjának d. e. 10 órájára a gyergyószentmiklósi kir. járásbíró-sági hivatalos helyiségben tartandó, ugy szóbeli, mint zártajánlati versenytárgyalást hirdetek.

Versenyezni ohajtókat felhívom, hogy fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zártajánlataikat a kitűzött napon d. e. 9 órájáig, a nyíltan versenyezni ohajtók pedig, szintén 5% -nyi bánatpénzüket a tárgyalás megkezdése előtt, nevezett kir. járásbíró-ságnál annyival inkább beadni igyekezzenek, mivel a későbben érkezettek figyelembe nem vetetnek.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes árlejtési feltételek nevezett királyi járásbíró-ságnál, ezenkívül utóbbiak még a brassói, kolozsvári, székelyudvarhelyi és csikszerepai királyi ügyészségeknél naponkint a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Csik-Szereda, 1889. június 1-én.

A csikszerepai királyi ügyészség:

BARTHA IGNÁC, királyi ügyész.

Bővebb zárszámadási jelentések Pototzky Kristófnál a csikszerepai ügynökségnél kaphatók. Ugyanitt felvilágosítások leg-nagyobb készséggel adhatók és biztosítási ajánlatok a tűz-, jég-, élet- és szállítványbiztosítási ágazatokban a legszolidabb feltételek és legolcsóbb díjak mellett eszközölhetnek.

ASSICURAZIONI GENERALI 1888. ÉVI MÉRLEGE. Nyeresség- és veszteség-számla az A mérleghez. (1888.)

Table with columns: BEVÉTELEK (A tétel neve, Üzlet, Vagyon, Összes), KIADÁS (A tétel neve, Üzlet, Vagyon, Összes). Rows include insurance premiums, claims, and expenses.

Table with columns: Nyeresség- és veszteség-számla a B mérleghez. - Életbiztosítási osztály. (1888.). Rows include death benefits, annuities, and other insurance-related items.

VAGYON Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1888. december 31-én. TÖLTET

Table with columns: A tétel neve, A, B, Összesen. Rows list various assets and liabilities of the insurance company as of December 31, 1888.

Az 1888. december 31-én a jövő évre érvényben maradó díjtarifák értéke: frt 23.202,774 10. A jövő évben lejárandó tűzbiztosítási díjak frt 88.308,774 10.